

STICHTING SIBUSISO

Jaarverslaggeving 2016

Inhoudsopgave

1	BESTUURSVERSLAG	3
2	BALANS PER 31 DECEMBER 2016	6
3	STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016	7
4	GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING	8
6	KENGETALLEN	9
7	TOELICHTING OP DE BALANS	10
8	TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	12
	CONTROLEVERKLARING	13

1 BESTUURSVERSLAG

1. Inleiding

Stichting Sibusiso is opgericht in 2000 en statutair gevestigd te Terneuzen en heeft als correspondentieadres Oesterputten 2 te Terneuzen; de stichting is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel in Zuidwest-Nederland onder nummer 22046082. De stichting is door de Belastingdienst aangewezen als ANBI Stichting onder nummer 808778961 . Per 1 januari 2014 is de wetgeving voor (Algemeen Nut Beogende instellingen) ANBI's aangepast. Een aantal nieuwe voorwaarden is opgesteld. Dit volgens de belastingdienst om het vertrouwen van het publiek in de filantropische sector te bevorderen. Ook Sibusiso is door de belastingdienst officieel gekenmerkt als ANBI. Wij hebben derhalve de nieuwe voorwaarden geïmplementeerd, om de status te borgen.

Het bestuur van de Stichting is per 31 december 2016 als volgt samengesteld:

Voorzitter: A.J. Aalbers

Secretaris: A.I.M. Hammer Roos

Penningmeester: L.T.M. Wortel

Overige bestuursleden: G. Kuperus en T. Selhorst

In 2015 is R. Pol-Vercauteren afgetreden als bestuurslid, het bestuur is verheugd dat eind 2016 deze functie ingevuld is door Anton van Doornmalen. Hij is goed bekend met onze stichting, vanwege zijn werk bij zaadproductiebedrijf Q-Sem van Rijk Zwaan, dit bedrijf is naast ons centrum in Tanzania gevestigd, wij zijn directe en goede burens, zie ook de introductie van Anton.

Tenminste eens per kwartaal komt het bestuur bijeen voor een vergadering en mocht aanleiding toe zijn, vindt dit meer frequent plaats. Minimaal 1 keer per jaar is er dan een gezamenlijke vergadering waarbij het managementteam uit Tanzania aanwezig is, om het beleid te bespreken.

Afgelopen jaar heeft het bestuur de eerste stap gezet voor ons volgende beleidsplan voor de komende jaren, wat wij in het nieuwe jaar zullen afronden.

2. Doelstelling

Het doel van Stichting Sibusiso is , dat ze er naar streeft het taboe rond handicaps te doorbreken en de acceptatie van verstandelijk gehandicapte kinderen in Tanzania te vergroten.

Hier voor is een centrum opgezet in de buurt van Arusha, waar men om de doelstelling te behalen het volgende aan activiteiten heeft.

1. Speciaal onderwijs aanbieden om capaciteiten te ontdekken en te ontwikkelen van het gehandicapte kind.
2. Familieleden begeleiden en trainen in het verzorgen en omgaan met het gehandicapte kind.
3. Assisteren bij de doorverwijzing naar andere instellingen, zoals revalidatiecentra en (speciale) scholen.
4. Het beschikbaar stellen van de nodige hulpmiddelen, zoals speciale zitstoelen, of rolstoelen. (deze hulpmiddelen worden door onze eigen medewerkers vervaardigd)
5. De samenwerking vergroten tussen Sibusiso en andere (hulp)organisaties.
6. De aandacht vestigen op de situatie van verstandelijk gehandicapte kinderen.
7. Opkomen voor de rechten van verstandelijk gehandicapte kinderen.

Om de bovengenoemde te verwezenlijken zijn er een aantal programma onderdelen.

1. Er is een school waar tiener kinderen gedurende 6 maanden les krijgen in Sociale vaardigheden, vaardigheden om in en om het huis te helpen bij allerlei taken en om meer zelfstandig te zijn in de eigen verzorging.
2. Om de drie maanden wordt er een groep kinderen uitgenodigd om naar het centrum te komen, waar bij ze door de week samen met een ouder/verzorger verblijven. In deze drie maanden zal de

ouder/verzorger training krijgen in het omgaan en verzorgen van het gehandicapte kind. Na deze drie maanden zal de ouder/verzorger maandelijks met het kind terug komen op het centrum voor controle. Ook zal er een outreach team regelmatig een huis bezoek afleggen, waarbij er gekeken wordt hoe de ouder/verzorger in de thuis situatie met het kind omgaat.

3. Kinderen die na de 6 maanden Speciaal Onderwijs hebben genoten op het centrum, worden daarna, als het niveau het toe laat, doorverwezen naar reguliere scholen met een speciaal onderwijs klasje. Daarnaast worden kinderen met fysieke beperkingen door verwezen naar organisaties die daarin gespecialiseerd zijn.
4. Door verwijzen van kinderen met specifieke problemen waar Sibusiso geen hulp aan kan geven, er komen ook kinderen naar Sibusiso van andere organisaties.
5. Gedurende outreach worden niet allen huisbezoeken gebracht, maar worden scholen, klinieken en andere dorpscentra bezocht om daar mensen over het werk van Sibusiso te vertellen. Dit in samen werking met "Sibusiso ambassadeurs"
6. Op lokaal en regionaal niveau lobbyen bij overheid instanties en andere organisaties.

3. Activiteiten

In 2016 is er ook weer beperkt regulier onderhoud aan het Sibusiso centrum uitgevoerd. Het vernieuwen van de bananenblad daken, is gereed.

Afgelopen jaar is er gestart met de uitbreiding van de keuken die te klein geworden, doordat er steeds meer kinderen naar ons centrum komen, er is een plan in Nederland gemaakt waar met eenvoudige bouwmaterialen wordt gewerkt, zodat de plaatselijke aannemer de uitbreiding kan maken. Dankzij de bijdrage van onder andere de Dutch Flower Foundation, zal deze keuken begin 2017 in gebruik kunnen worden genomen.

Ook in 2016 heeft Sibusiso Tanzania weer een donatie kunnen ontvangen van The Goodwill Community Foundation.

Hiermee worden alle kosten voor de outreach en voor de voeding van iedereen in het centrum, als ook de therapeutische voeding, gesponsord.

In 2016 is er 3 keer een Kinder Fysiotherapeute training komen geven op het centrum in Tanzania. De training is gericht op de assistent therapeuten. Sibusiso ziet de noodzaak van het verbeteren van de kennis van het lokale team. Daarvoor is er een deskundigen team in Nederland dat zich vrijwillig inzet om training te geven aan het team in Tanzania. Vanuit dit deskundigen team is ook een afvaardiging een tiental dagen in het centrum in Tanzania geweest om de problematieken van het outreachteam te analyseren en te bezien hoe deze efficiënter kan werken om nog betere kwaliteit van service te verlenen.

4. Financiering

De financiële positie van Sibusiso is gezond en gebaseerd op inkomsten uit giften, donaties en opbrengst van beleggingen. Het uitgangspunt van het financiële beleid is gebaseerd op het feit dat de exploitatiekosten van het Sibusiso Centrum in Tanzania minimaal 2 x gedekt worden. De stichting heeft een buffervermogen waarvoor bij de belegging een conservatieve beleggingsstrategie wordt gevolgd. Het bestuur mag over een gedeelte van het vermogen (een bedrag van Euro 930.670, -) niet vrijelijk beschikken.

Het bestuur onderzoekt mogelijkheden voor eventuele samenwerking met vergelijkbare organisaties, het beschikbaar stellen van financiële middelen onder strikte voorwaarden kan hierbij een onderdeel vormen.

5. Beleggingsbeleid

Eind 2013 heeft het bestuur gekozen voor een wijziging in het beleggingsbeleid. Aanleiding daartoe was dat een groot deel van de obligatiebelegging was belegd in achtergestelde obligaties. De totale portefeuille voldeed mede hierdoor niet aan de ANBI/norm. Naast huisbankier Rabobank is er een tweede bankier (Deutsche Bank) gevraagd om met een nieuw beleggingsvoorstel te komen. Uitgangspunt hierbij was dat fondsaanbieders waarmee de banken werken dienden te voldoen aan de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. Dat is een internationale gedragscode op het gebied van verantwoord beleggen. Ook dienen de criteria op het vlak van maatschappelijk verantwoord beleggen nageleefd te worden. Daarnaast is het beleggingsbeleid op langere termijn gebaseerd op vermogensbehoud.

De gekozen beleggingen zijn gebaseerd op de uitgangspunten van onze beleggingen, waaronder beleggingsdoel, beleggingshorizon en risicoprofiel. Het doelrisicoprofiel dat is vastgesteld wordt door de Rabobank Zeer Defensief genoemd, bij Deutsche Bank is sprake van Laag Risico.

6. Beheer en besteding van het vermogen

Uitgangspunten:

- de jaarrekening van Stichting Sibusiso wordt jaarlijks samengesteld door de penningmeester, en gecontroleerd door Schuiteman & Partners Registeraccountants B.V., uitmondend in een accountantsverklaring.
- de Stichting stelt jaarlijks een bestuursverslag en een prestatieverslag op, dat wordt goedgekeurd door het bestuur;
- de bestedingen hebben betrekking op uitgaven voor de exploitatie, onderhoud gebouwen en projecten van de Stichting in Tanzania.

Terneuzen, 15 december 2017

Arie Aalbers
Voorzitter

Leo Wortel
Penningmeester

Atty Hammer -Roos
Secretaris

2 BALANS PER 31 DECEMBER 2016

	toelichting	31 december 2016	31 december 2015
		€	€
Vlottende activa			
Vorderingen			
Overlopende activa	1	211	1.169
Effecten	2	1.579.329	1.505.532
Liquide middelen	3	<u>441.662</u>	<u>214.552</u>
Som vlottende activa			1.721.253
Totaal activa		<u>2.021.202</u>	<u>1.721.253</u>
Passiva			
Reserves en fondsen			
Reserves	4	966.783	789.953
Fondsen		<u>1.051.670</u>	<u>930.670</u>
Totaal eigen vermogen		2.018.453	1.720.623
Kortlopende schulden			
Overlopende passiva	5	<u>2.749</u>	<u>630</u>
Som kortlopende schulden		2.749	630
Totaal passiva		<u>2.021.202</u>	<u>1.721.253</u>

3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

	toelichting	Realisatie 2016 €	Realisatie 2015 €
Baten	6		
Baten uit schenkingen onbestemd		258.394	212.135
Baten uit schenkingen bestemd		121.000	0
Dividend effecten		0	11.380
Koerswinst Obligaties / effecten		102.315	107.221
Rentebaten		819	1.362
Totale baten		482.528	332.098
Lasten	7		
<i>Besteed aan doelstelling</i>			
Kosten Tanzania		116.333	108.147
Investeringen in Tanzania		0	17.776
Managementvergoeding		55.800	55.800
Totaal besteed aan doelstelling		172.133	181.723
<i>Beheerskosten</i>			
Kosten in Nederland		7.164	917
Kosten banken		5.401	0
Totaal besteed aan beheerskosten		12.565	917
Totaal lasten		184.698	182.640
Saldo van baten en lasten		297.830	149.458
Saldo is toegevoegd aan:			
Vrij besteedbaar vermogen		176.830	149.458
Bestemmingsfonds		121.000	
		297.830	149.458

4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Daarbij is de meest recente Richtlijn RJK C2 gevolgd. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig boekjaar.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij vermoeden van mogelijke oninbaarheid van vorderingen wordt een voorziening gevormd. De effecten worden tegen de actuele waarde gewaardeerd.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Baten

Donaties, giften en schenking periodieke uitkeringen worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Stichting ze ontvangt.

De rentebaten worden gevormd door de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten.

Lasten

Bestedingen aan internationale activiteiten worden als last verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de geldmiddelen aan het centrum ter beschikking worden gesteld.

Beheerskosten

Hieronder worden opgenomen de kosten van de eigen organisatie.

5 KENGETALLEN

De Richtlijn voor de Jaarverslaggeving RJ K C2 en het CBF schrijven het vermelden van een aantal kengetallen voor, die hieronder nader worden toegelicht.

	<i>Norm</i>	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Realisatie 2014	<i>Gemiddeld 2014-2016</i>
Besteding van baten aan de doelstelling	>90%	66,7%	85,6%	109,3%	78,4%
Kosten eigen organisatie	<25%	7,3%	0,5%	3,8%	2,3%
Kosten van beheer en organisatie	<6%	6,8%	0,5%	3,6%	2,3%
Kosten fondsenwerving	<25%	0%	0%	0%	0%

Besteding van baten aan de doelstelling

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten (excl. koersresultaten) aan de doelstelling is besteed.

Kosten eigen organisatie

Deze norm betreft het totaal van de kosten van de eigen organisatie gerelateerd aan de besteding aan de doelstelling.

Kosten van beheer en organisatie

Deze norm betreft het percentage dat de kosten voor beheer en administratie uitmaken van de totale lasten.

Kosten fondsenwerving

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten van eigen fondsenwerving en de gerealiseerde inkomsten daarvan. Het CBF maximeert dit percentage op 25, gerekend over een gemiddelde van de afgelopen drie jaar.

6 TOELICHTING OP DE BALANS

Vlottende activa

	31 december 2016	31 december 2015
1 Vorderingen		
<u>Overlopende activa</u>		
Rente spaarrekeningen	211	1.169
2 Effecten		
Obligaties Rabobank	573.745	583.692
Obligaties Deutsche Bank	1.005.584	921.840
	<u>1.579.329</u>	<u>1.505.532</u>
3 Liquide middelen		
Rabobank 3858.35.442	244.265	4.894
Rabobank 3858.12.167	35.140	6.698
Rabobank 3554.81.049	1.208	455
USD Rekening	3.441	42.310
Rabobank 3293.453.414	<u>157.608</u>	<u>160.195</u>
	<u>441.662</u>	<u>214.552</u>

De stand per 31 december 2015 van de USD rekening is € 3.782 verlaagd ten opzichte van de jaarrekening 2015. Dit omdat de dollar waarde van deze post in euro's was gewaardeerd, hierdoor is er een koersverschil van € 3.782 welke ook in het vermogen is aangepast.

4 Reserves en fondsen

Reserves

Overige reserves:

Stand per 1 januari	789.953	640.495
Saldo baten en lasten	176.830	153.240
Correctie	0	-3.782
	<u>966.783</u>	<u>789.953</u>
Stand per 31 december	<u>966.783</u>	<u>789.953</u>

Bestemmingsfondsen

Stand per 1 januari	930.670	930.670
Saldo baten en lasten	121.000	0
Stand per 31 december	<u>1.051.670</u>	<u>930.670</u>
Stand per 31 december	<u>2.018.453</u>	<u>1.720.623</u>

Bestemmingsfondsen

Stichting Sibusiso ontvangt van donateurs bestemde giften. De aan het eind van het jaar nog niet bestede bestemde giften zijn opgenomen in een bestemmingsfonds. De bestemmingsfondsen zijn onderscheiden naar de te onderkennen doelstellingen. De stichting heeft de volgende doelstellingen gedefinieerd:

- De donateur heeft aangegeven dat de donatie voor een bedrag van € 930.670 niet bestemd is om te besteden, maar om te beheren en het rendement daarvan te besteden aan de doelstelling.
- 53.000 euro is bestemd voor het uitwisselingsprogramma met de fysiotherapeuten uit Kaatsheuvel
- 68.000 euro is bestemd als exploitatiebijdrage voor Sibusiso

Overlopende passiva

Overlopende passiva	<u>2.749</u>	<u>630</u>
---------------------	--------------	------------

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

6 Baten

Baten

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
Baten uit schenkingen onbestemd	258.394	212.135
Baten uit schenkingen bestemd	121.000	0
Rente Obligaties	0	0
Dividend effecten	0	11.380
Koerswinst Obligaties / effecten	102.315	107.221
Rentebaten	<u>819</u>	<u>1.362</u>
	<u>482.528</u>	<u>332.098</u>

Schenkingen in 2016 wijken fors af t.o.v. 2015.
Reden is grote eenmalige schenking waarvan de bestemming in 2017 zal worden gerealiseerd. Zie ook toelichting op pagina 10 bij onderdeel besteding van baten aan de doelstelling.

Rentebaten

Interest spaartegoeden	<u>819</u>	<u>1.362</u>
------------------------	------------	--------------

Dit betreft de renteopbrengst van de door de Stichting aangehouden spaarrekeningen.

7 Lasten

Besteed aan de doelstelling

Kosten Tanzania	<u>116.333</u>	<u>108.147</u>
Investerings in Tanzania	<u>0</u>	<u>17.776</u>
Managementvergoeding	<u>55.800</u>	<u>55.800</u>

Dit betreft de kosten voor het management in Tanzania

Beheerskosten

Kosten in Nederland	<u>7.164</u>	<u>917</u>
---------------------	--------------	------------

Stichting Sibusiso
Jaarverslag 2016

CONTROLEVERKLARING

CONTROLEVERKLARING

SCHUIITEMAN

REGISTERACCOUNTANTS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Stichting Sibusiso

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Sibusiso te Terneuzen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Sibusiso per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de winst- en verliesrekening over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Sibusiso zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die alleen bestaat uit de overige gegevens op grond van Titel 9 Boek 2 BW.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie een materiële afwijking bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige

gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barneveld, 15 december 2017

Schuiteman & Partners Registeraccountants B.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

drs. J.R.E. Koops RA